

Zbiór Orzeczeń

Sprawa T-91/10

**Lucchini SpA
przeciwko
Komisji Europejskiej**

Konkurencja — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Rynek prętów zbrojeniowych prostych lub w kręgach — Decyzja stwierdzająca naruszenie art. 65 EWWiS, po wygaśnięciu traktatu EWWiS, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1/2003 — Ustalanie cen i terminów płatności — Ograniczanie lub kontrolowanie produkcji lub sprzedaży — Naruszenie istotnych wymogów proceduralnych — Podstawa prawna — Prawo do obrony — Grzywny — Waga i czas trwania naruszenia — Okoliczności łagodzące — Uwzględnienie wyroku stwierdzającego nieważność w sprawie powiązanej

Streszczenie – wyrok Sądu (ósma izba) z dnia 9 grudnia 2014 r.

- 1. Postępowanie sądowe — Replika — Wymogi formalne — Zwięzłe przedstawienie powołanych zarzutów — Replika odsyłająca do załączonych do niej dokumentów — Dopuszczalność — Przestanki — Pełnienie przez te dokumenty funkcji czysto dowodowej i pomocniczej definiującej załącznik*
[statut Trybunału Sprawiedliwości, art. 21; regulamin postępowania przed Sądem, art. 44 § 1 lit. c)]
- 2. Postępowanie sądowe — Przedstawienie dowodów — Termin — Opóźnienie w złożeniu wniosków dowodowych — Przestanki*
[regulamin postępowania przed Sądem, art. 44 § 1 lit. e), art. 46 § 1, art. 48 § 1]
- 3. Akty instytucji — Domniemanie ważności — Akt nieistniejący — Pojęcie*
- 4. Akty instytucji — Uzasadnienie — Obowiązek — Zakres — Decyzja w przedmiocie zastosowania reguł konkurencji doręczona bez załączników — Kontekst znany zainteresowanemu umożliwiający mu zrozumienie zakresu podjętego wobec niego środka — Brak naruszenia obowiązku uzasadnienia*
(art. 15 EWWiS, art. 36 EWWiS)
- 5. Komisja — Zasada kolegialności — Zakres — Decyzja w przedmiocie zastosowania reguł konkurencji doręczona bez załączników — Naruszenie zasady kolegialności — Brak — Okoliczności przedstawione w sposób wystarczający pod względem prawnym w tekście decyzji*
(art. 219 WE)
- 6. Akty instytucji — Akty Komisji — Właściwość — Zakres — Uprawnienie do wydania aktu, w tym do jego zmiany z poszanowaniem przepisów regulujących kwestie kompetencyjne i formalne*

7. *Postępowanie sądowe — Podnoszenie nowych zarzutów w toku postępowania — Zarzut podniesiony po raz pierwszy na etapie repliki — Niedopuszczalność — Analogiczne wymogi w odniesieniu do argumentów podniesionych na poparcie zarzutu*
(regulamin postępowania przed Sądem, art. 48 § 2)
8. *Postępowanie sądowe — Podnoszenie nowych zarzutów w toku postępowania — Rozszerzenie przedstawionego wcześniej zarzutu — Dopuszczalność*
(regulamin postępowania przed Sądem, art. 44 § 1, art. 48 § 2)
9. *Akty instytucji — Wybór podstawy prawnej — Uregulowania Unii — Wymóg jasności i przewidywalności — Wyraźne wskazanie podstawy prawnej — Decyzja Komisji stwierdzająca po wygaśnięciu traktatu EWWiS naruszenie art. 65 EWWiS i nakładająca karę na dane przedsiębiorstwo — Podstawa prawna ustanowiona w art. 7 ust. 1 i art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003*
(art. 65 ust. 1 EWWiS; rozporządzenie Rady nr 1/2003, art. 7 ust. 1, art. 23 ust. 2)
10. *Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki podlegające ratione materiae i ratione temporis reżimowi prawnemu traktatu EWWiS — Wygaśnięcie traktatu EWWiS — Ciągłość systemu wolnej konkurencji w traktacie WE — Utrzymanie kontroli Komisji działającej w ramach prawnych rozporządzenia nr 1/2003*
(art. 65 akapit 1 EWWiS; rozporządzenie Rady nr 1/2003)
11. *Akty instytucji — Stosowanie w czasie — Przepisy proceduralne — Przepisy materialne — Rozróżnienie — Wygaśnięcie traktatu EWWiS — Decyzja w przedmiocie zastosowania reguł konkurencji wydana po tym wygaśnięciu i dotycząca okoliczności faktycznych mających miejsce przed tym wygaśnięciem — Zasady pewności prawa, ochrony uzasadnionych oczekiwań i legalności kar — Sytuacje prawne zaistniałe przed wygaśnięciem traktatu EWWiS — Poddanie systemowi prawnemu traktatu EWWiS*
(art. 65 ust. 1 EWWiS; Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 49 ust. 1)
12. *Konkurencja — Postępowanie administracyjne — Poszanowanie prawa do obrony — Zakres zasady — Stwierdzenie nieważności pierwszej decyzji Komisji stwierdzającej naruszenie — Wydanie nowej decyzji w oparciu o inną podstawę prawną i wcześniejsze akty przygotowawcze — Dopuszczalność — Obowiązek sporządzenia nowego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów — Brak*
(art. 65 EWWiS)
13. *Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Wpływ na handel między państwami członkowskimi — Kryteria oceny — Ocena na podstawie kilku rozpatrywanych łącznie czynników, które brane oddzielnie pod uwagę nie prowadzą koniecznie do rozstrzygającego skutku — Kartele rozciągające się na całe terytorium danego państwa członkowskiego — Istnienie silnego domniemania wpływu na handel*
(art. 81 ust. 1 WE)

14. *Konkurencja — Normy Unii — Naruszenia — Przepisanie — Przedsiębiorstwo — Pojęcie — Jednostka gospodarcza — Istnienie, które może zostać wywnioskowane ze zbioru zgodnych elementów — Spółki kontrolowane przez tę samą rodzinę — Kryteria oceny celem ustalenia istnienia złożonej z tych spółek jednej jednostki gospodarczej*
(art. 65 ust. 1 EWWiS)
15. *Konkurencja — Normy Unii — Naruszenia — Przepisanie — Osoba prawna odpowiedzialna za prowadzenie przedsiębiorstwa w trakcie naruszenia — Wyjątki — Przeniesienie działalności spółki, która nie przestała istnieć, na inną należącą do tej samej grupy — Przepisanie osobie prawnej kontynuującej prowadzenie tej działalności — Przesłanki*
(art. 65 ust. 1 EWWiS)
16. *Konkurencja — Normy Unii — Naruszenia — Przepisanie — Osoba prawna odpowiedzialna za prowadzenie przedsiębiorstwa w trakcie naruszenia — Obowiązek przypisania odpowiedzialności spółce dominującej — Brak — Przepisanie odpowiedzialności nabywcy w przypadku nabycia lub przejęcia — Dopuszczalność*
(art. 65 ust. 1 EWWiS)
17. *Konkurencja — Grzywny — Kwota — Ustalenie — Kryteria — Waga naruszenia — Brak wiążącej lub wyczerpującej listy kryteriów*
(rozporządzenie Rady nr 1/2003, art. 23 ust. 2; komunikat Komisji 98/C 9/03, pkt 1A)
18. *Konkurencja — Grzywny — Kwota — Ustalenie — Złożona ocena ekonomiczna — Zakres uznania, jakim dysponuje Komisja — Kontrola sądowa — Kontrola zgodności z prawem — Zakres*
(rozporządzenie Rady nr 1/2003, art. 23 ust. 2; komunikat Komisji 98/C 9/03, pkt 1A, 1B)
19. *Konkurencja — Grzywny — Wytyczne w sprawie metody ustalania grzywien — Charakter prawny — Będąca wskazówką norma postępowania implikująca wyznaczenie przez samą Komisję granic uznania — Obowiązek przestrzegania zasad równego traktowania, ochrony uzasadnionych oczekiwań i pewności prawa*
(komunikat Komisji 98/C 9/03)
20. *Konkurencja — Grzywny — Kwota — Ustalenie — Metoda obliczania zdefiniowana przez wydane przez Komisję wytyczne — Obliczanie kwoty podstawowej grzywny — Uwzględnienie cech naruszenia traktowanego całościowo*
(rozporządzenie Rady nr 1/2003, art. 23 ust. 2; komunikat Komisji 98/C 9/03, pkt 1A)
21. *Akty instytucji — Uzasadnienie — Obowiązek — Zakres — Decyzja nakładająca grzywny — Wskazanie elementów oceny, które umożliwiły Komisji zmierzenie wagi i czasu trwania naruszenia — Wystarczające wskazanie*
(art. 15 EWWiS; rozporządzenie Rady nr 1/2003, art. 23)

22. *Konkurencja — Grzywny — Kwota — Ustalenie — Naruszenia zakwalifikowane jako bardzo poważne jedynie na podstawie ich charakteru — Obowiązek wykazania rzeczywistego wpływu naruszenia na rynek — Brak*

(rozporządzenie Rady nr 1/2003, art. 23 ust. 2; komunikat Komisji 98/C 9/03, pkt 1A)

23. *Konkurencja — Grzywny — Kwota — Ustalenie — Kryteria — Waga naruszenia — Kwalifikacja naruszenia jako bardzo poważne — Zasadnicza rola kryterium dotyczącego charakteru naruszenia — Brak autonomii kryterium dotyczącego rozmiaru rynku rozpatrywanych produktów — Kwalifikacja naruszenia jako bardzo poważne mimo jego ograniczenia do terytorium jednego państwa członkowskiego — Dopuszczalność*

(rozporządzenie Rady nr 1/2003, art. 23 ust. 2; komunikat Komisji 98/C 9/03, pkt 1A)

24. *Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Uzgodniona praktyka — Wymiana informacji w ramach kartelu lub w celu jego przygotowania — Uwzględnienie wymienionych informacji — Domniemanie*

(art. 65 ust. 1 EWWiS)

25. *Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Zakaz — Naruszenia — Porozumienia i uzgodnione praktyki stanowiące jednolite naruszenie — Odpowiedzialność za zachowania innych przedsiębiorstw składające się na to samo naruszenie — Dopuszczalność — Kryteria — Wzięcie pod uwagę przy ocenie wagi naruszenia*

(art. 65 ust. 1 EWWiS)

26. *Konkurencja — Grzywny — Kwota — Ustalenie — Wytyczne w sprawie metody ustalania grzywnien nakładanych za naruszenie reguł konkurencji — Obniżenie grzywny w zamian za współpracę przedsiębiorstwa, któremu zarzucono naruszenie — Przypadek wchodzący w zakres stosowania komunikatu w sprawie współpracy — Wykluczenie powodów obniżenia*

(komunikaty Komisji: 96/C 207/04, pkt A1; 98/C 9/03, pkt 3)

27. *Konkurencja — Grzywny — Kwota — Ustalenie — Obniżenie grzywny w zamian za współpracę przedsiębiorstwa, któremu zarzucono naruszenie — Współpraca w dochodzeniu niewykraczająca poza wykonanie obowiązków ciążących na przedsiębiorstwach na podstawie art. 11 rozporządzenia nr 17 lub art. 18 rozporządzenia nr 1/2003 — Wykluczenie*

(rozporządzenia Rady nr 1/17, art. 11; nr 1/2003, art. 18)

28. *Konkurencja — Grzywny — Kwota — Ustalenie — Kryteria — Waga naruszenia — Okoliczności łagodzące — Brak korzyści — Wykluczenie — Zła sytuacja finansowa danego sektora — Realizacja niskich marży operacyjnych — Wykluczenie*

(rozporządzenie Rady nr 1/2003, art. 23 ust. 2; komunikat Komisji 98/C 9/03, pkt 1A)

29. *Konkurencja — Grzywny — Kwota — Ustalenie — Odstraszający charakter — Obrót, jaki można uwzględnić*

(art. 65 EWWiS; rozporządzenie Rady nr 1/2003, art. 23 ust. 2)

30. *Konkurencja — Grzywny — Ramy prawne — Ustalenie — Wcześniejsza praktyka decyzyjna Komisji — Charakter instrukcyjny*

(art. 65 EWWiS; rozporządzenie Rady nr 1/2003, art. 23 ust. 2)

31. *Konkurencja — Postępowanie administracyjne — Obowiązki Komisji — Dochowanie rozsądnego terminu — Naruszenie — Przesłanka — Naruszenie prawa do obrony danego przedsiębiorstwa*

(art. 65 EWWiS)

1. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 56–60, 66, 67, 69)

2. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 61–65, 68)

3. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 70–72)

4. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 76–80, 102)

5. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 105, 106)

6. Uprawnienie Komisji do przyjęcia określonego aktu zawiera w sobie siłą rzeczy również uprawnienie do zmiany tego aktu. Tak więc Komisja może zwłaszcza dołączyć brakujące załączniki do danej decyzji. Wykonywanie uprawnienia do przyjmowania decyzji zmieniających powinno być realizowane przy poszanowaniu przepisów dotyczących jej kompetencji oraz z zachowaniem formy i procedur przewidzianych w tym względzie przez traktat.

(por. pkt 108)

7. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 120–122, 161, 255, 256)

8. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 120, 159, 160)

9. W ramach wspólnotowego porządku prawnego instytucje posiadają wyłącznie kompetencje powierzone. Z tego powodu w preambule aktów wspólnotowych wskazana jest podstawa prawna, która upoważnia odpowiednią instytucję do podjęcia działania w danej dziedzinie. Wybór właściwej podstawy prawnej ma bowiem znaczenie o charakterze konstytucyjnym.

Podstawę prawną decyzji, w której Komisja stwierdza, po wygaśnięciu traktatu EWWiS, że dane przedsiębiorstwo popełniło naruszenie art. 65 ust. 1 EWWiS i nakłada na nie grzywnę, stanowi w odniesieniu do stwierdzenia naruszenia art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003, a w odniesieniu do nałożenia grzywny art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003.

(por. pkt 125, 129)

10. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 130–146)

11. Stosowanie uregulowań traktatu WE w dziedzinie początkowo podlegającej traktatowi EWWiS powinno mieć miejsce w poszanowaniu zasad rządzących stosowaniem prawa w czasie. W tym względzie, o ile uznaje się ogólnie, iż przepisy proceduralne mają zastosowanie do wszystkich postępowań toczących się w chwili ich wejścia w życie, o tyle przepisy materialne należy, w celu zapewnienia przestrzegania zasady pewności prawa oraz zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, interpretować jako dotyczące sytuacji zaistniałych przed ich wejściem w życie jedynie w przypadku, gdy z ich treści, celów lub systematyki jasno wynika, że należy im przypisać taki skutek.

Z takiego punktu widzenia w odniesieniu do kwestii przepisów materialnych znajdujących zastosowanie do sytuacji prawnej, która ostatecznie powstała przed wygaśnięciem traktatu EWWiS, ciągłość porządku prawnego Unii oraz wymogi dotyczące zasad pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań nakazują zastosowanie przepisów materialnych wydanych na podstawie traktatu EWWiS do okoliczności faktycznych objętych jego zakresem stosowania *ratione materiae* i *ratione temporis*. W tym względzie zasada ustawowej określoności czynów zabronionych i kar nie wymaga, by norma materialna, za której naruszenie zostaje wymierzona sankcja, obowiązywała nie tylko w momencie popełnienia czynu bezprawnego, lecz również w momencie wydania decyzji wymierzającej sankcję.

(por. pkt 147, 148, 150–153)

12. Jako że stwierdzenie nieważności aktu Unii nie musi koniecznie wywierać wpływu na ważność aktów przygotowawczych, postępowanie mające na celu zastąpienie aktu, którego nieważność stwierdzono, może co do zasady zostać podjęte na nowo dokładnie od tego momentu, w którym wystąpiła niezgodność z prawem. Należy zatem uznać, że wyrok Sądu, w którym stwierdzono nieważność decyzji Komisji stwierdzającej naruszenie reguł konkurencji i nakładającej grzywny, nie wpływa na zgodność z prawem pisma w sprawie przedstawienia zarzutów i pisma w sprawie przedstawienia dodatkowych zarzutów oraz że Komisja może słusznie podjąć postępowanie dokładnie od tego momentu, w którym wystąpiła niezgodność z prawem. Wynika z tego, że przysługujące stronie skarżącej prawo do obrony nie zostało naruszone przez Komisję wskutek tego, że nie skierowała ona do niej nowego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, lub wskutek tego, że nie została ona poproszona o wyrażenie opinii na temat analizy i łącznego zastosowania wybranej przez Komisję nowej podstawy prawnej celem przyjęcia przez nią jej nowej decyzji.

(por. pkt 173, 175, 177, 181)

13. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 186–193)

14. Chociaż sam fakt, że kapitał zakładowy dwóch odrębnych spółek handlowych należy do tej samej osoby lub do tej samej rodziny, nie wystarcza do wykazania, że te dwie spółki tworzą razem jedną jednostkę gospodarczą, niemniej jednak istnienie takiej jednostki gospodarczej może wynikać z całokształtu okoliczności.

Wśród takich okoliczności może figurować ta, że niektóre osoby pełniły obowiązki równoległe w tych spółkach, w szczególności poprzez zajmowanie kluczowych stanowisk w ich organach zarządzających. Ponadto fakt, że dana osoba prawna produkuje sama towar będący przedmiotem kartelu, nie jest decydujący do celów przypisania zachowań stanowiących naruszenie art. 65 EWWiS. Wreszcie przedłużona w milczący sposób umowa zlecenia, na podstawie której jedna ze spółek zobowiązała się do składania zamówień zgodnie z warunkami umownymi ustalonymi przez drugą spółkę z dostawcami i klientami (ilość, ceny i terminy płatności), może również stanowić dowód na to, że obydwie te spółki tworzą jedną jednostkę gospodarczą.

(por. pkt 198–201, 220, 223–225, 227, 229, 230, 236)

15. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 202–207)

16. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 212, 213)

17. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 239)

18. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 239, 249–251)

19. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 241–243)

20. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 246–248, 261, 262)

21. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 258)

22. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 263–266)

23. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 273)

24. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 286)

25. Przedsiębiorstwu, które uczestniczyło w jednolitym i złożonym naruszeniu poprzez własne zachowania, wchodzące w zakres pojęcia porozumienia lub uzgodnionej praktyki o antykonkurencyjnym celu w rozumieniu art. 65 EWWiS oraz przyczyniające się do realizacji

naruszenia w całości, może zostać również przypisana odpowiedzialność za zachowania innych przedsiębiorstw praktykowane w ramach tego samego naruszenia za cały okres jego uczestnictwa w tym naruszeniu, jeśli zostanie wykazane, że dane przedsiębiorstwo wiedziało o noszących znamiona naruszenia zachowaniach innych uczestników lub też mogło rozsądnie je przewidzieć i gotowe było zaakceptować związane z nimi ryzyko.

Z powyższego wynika, iż okoliczność, że przedsiębiorstwo nie uczestniczyło we wszystkich elementach składowych kartelu lub że odgrywało nieznaczną rolę w aspektach, w których uczestniczyło, nie ma znaczenia dla wykazania istnienia naruszenia.

Natomiast w odniesieniu do oceny indywidualnej odpowiedzialności danego przedsiębiorstwa tego rodzaju okoliczności należy brać pod uwagę przy ocenie wagi naruszenia i, w danym przypadku, przy ustalaniu kwoty grzywny.

(por. pkt 293, 294, 296)

26. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 305)

27. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 306)

28. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 309)

29. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 314)

30. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 320)

31. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 328)